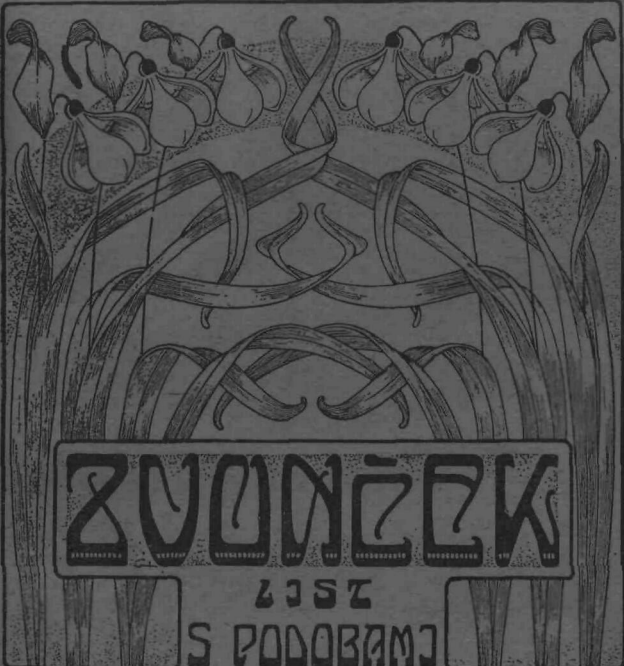

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

LJST
S PODOBAMI

ZA
SLOVENSKO
MLADJNO

LETO XXIII.
ŠTEV. 12.
DECEMBER 1922.

Vsebina.

1. <i>Anica</i> : 12. november. Pesem	277
2. <i>Jos. Vandot</i> : Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s 6 podobami	278
3. <i>Desanka</i> : Damijana. Pesem	288
4. <i>Saša</i> : Kako je godel oče Jazbec bosenskemu ciganu. Zgodba	289
5. <i>Pav. Plesničar</i> : Osveta za Kosovo. Zgodovinski spis	290
6. Beograjski metropolit blagoslovja srbske zastave. Podoba	292
7. Srbski vojni plen pri Kumanovem. Podoba	295
8. <i>Fr. Ločniškar</i> : Planinam. Pesem	296
9. Pouk in zabava	297
10. Kotiček gospoda Doropoljskega	299
11. Ob sklepu XXIII. letnika	300

Listnica upravnništva.

Lastnik »Zvončka«, Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva — poverjenišтво Ljubljana, je bilo zaradi podraženja papirja in tiska sploh primorano zvišati naročnino

na »Zvonček« za leto 1923 na 20 Din.

Prisiljeni zaradi draginje smo storili ta korak. Dobro vemo, da bodo naši mladi naročniki in naročnice težko zmagovali zvišano naročnino. Odprta nam je bila dvojna pot: ali zvišati naročnino, ali opustiti list. Odločili smo se za prvo, ker bi bila velika škoda opustiti list, ki že 23 let uči in zabava našo mladino in se ji je tako zelo prikupil. Zato upamo, da nam navzlic zvišani naročnini zvesti ostanejo vsi dosedanji naročniki in da se zglašijo še mnogo novih.

Tej številki smo priložili položnice, s katerimi naj nam naročniki nakazujejo naročnino za leto 1923 in zaostanke iz prejšnjih let. Pripomniti moramo, da so še dobre tri petine naročnikov na dolgu z naročnino za leto 1922, nekateri še celo za leto 1920 in 1921. Vse te nujno prosimo, da store svojo dolžnost in poravnajo svoj dolg.

Prvo številko prihodnjega leta 1923 bomo poslali vsem dosedanjim naročnikom, z drugo številko bomo pa ustavili list vsem, ki popolnoma ne poravnajo svojega dolga.

V letošnjem letu so se pri razpošiljati lista pripetile razne napake in zgodile nekatere nepravilike. Vzrok temu je bil, da sta nam že meseca februarja pošli 1. in 2. številka, a novi naročniki so se še vedno zglašali. Pisali smo jim sicer, če se zadovoljijo z listom tudi brez 1. in 2. številke, odgovora pa navadno nismo dobili, ali pa šele čez mesec dni. Delo upravnništva otežkoča tudi to, da noben naročnik ne pripomni, ali je star ali nov? To opuščajo posebno šolski voditelji, voditeljice, posamezni učitelji in učiteljice, ki pridobivajo naročnike med šolsko mladino. Delo je tudi jako olajšano, če se pošilja list skupaj na naslov učne osebe, ki je prijavila naročnike. V tem slučaju ne potrebujemo imenika naročnikov, temveč samo število naročenih izvodov.

Upraviništvo.

»Zvonček« izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 10 Din, pol leta 5 Din, četrt leta 2-50 Din. Posamezne številke 1 Din.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani.

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake »Zvončkove« številke!

Last in založba Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva — poverjenišтво Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 12.

V Ljubljani, meseca decembra 1922.

Leto XXIII.

12. november.

Tam za vrhovi,
za temi vrhovi
k morju strmijo
beli domovi ...

Beli domovi,
naši domovi! —
V drevje so skriti
zlati vrtovi,

zemlja bogata,
vsega bogata,
solnčne gorice,
loka in trata ...

Z gor kremenitih,
gor vekovitih
toki drviijo
rek valovitih.

Tožno ihtijo,
tožno ječijo,
o hrepenenju
silnem šumijo ...

Tam za gorami,
za temi gorami
srca vsa naša,
bratje, so z vami!

Tjakaj v daljine,
v bele daljine
sanjajo k jugu
v solnčne ravnine.

Tam na obzorju,
na jasnem obzorju
tam se okopljejo
v bisernem morju.

Čista in močna
in nova, odločna
z Adrije vstajajo
srca mogočna.

Bratje v daljavi,
v solnčni daljavi,
združeni z nami
v sveti ljubavi.

Bliže, silneje,
vedno silneje
bijejo srca,
padajo meje! —

Anica.

JOSIP VANDOT:

Kekec na volčji sledi.

Planinska pripovedka.

12.

astirček Rožle se je bil oblekel tisto jutro v debelo suknjo, ker ga je resnično zeblo. Oj, vse visoke gore so bile zasnežene in so se lesketale v svetlih žarkih. Mrzel veter je vel nad zelenimi senožetmi, in pastirčka Rožleta je kar stresalo, ko je stopal za svojo živinico. Daleč kraj senožeti je sedel na kamen. Pokazal je jutranjemu solncu hrbet, da bi se nekoliko ogrel. Oprl se je na palico, pa je strmel v dolino, ki je ležala globoko pod njim. Zamislil se je pastirček

Rožle, globoko se je zamislil v svoje misli. — A kar hipoma je dvignil glavo, pa je pričel poslušati. Od Špikove strani je prihajalo razločno vriskanje in prepevanje, ki je odmevalo glasno od belih, strmih sten. — »Beštica!« se je začudil pastirček Rožle in je vstal s kamena. »Pa kdo vriska že spet na oni strani? Saj tam ni pastirjev, pa tudi drugih ljudi ni tam. Glej, glej...«

Čudil se je pastirček Rožle, da je kar zmajeval z glavo. A nena doma se je zganil in se je prestrašil. Zagledal je svojo živinico, ki se je podila vsa plaha po senožeti. Ovce so beketale, koze meketale, a krave so mukale na ves glas. Divjala je živinica na vso sapo mimo njega, in pastirček Rožle jo je zaman poizkušal zadržati s svojo palico in z glasnimi klici. Živinica se še zmenila ni zanj, ampak je dirjala mimo njega dalje po širni senožeti. Rožletu se je zdelo čudno vse to. A tudi njega je pograbil divji strah. Zagledal je hipoma strašno zver, ki je skočila blizu od njega iz gostega rušja. V prvem trenutku je mislil, da je to velik pes. A ko je pogledal natančneje tisto zver, so mu kar mravljinci zagomazeli po hrbtu. Kolena so mu klecnila, in palica mu je zdrknila iz rok. — »Ojoj! Pomagajte! Volk je — strašen volk me hoče požreti!« je zavpil v svojem divjem strahu in se je zaprašil za svojo živino.

A tedaj je pa tudi že obstal, ker je nekdo zaklical blizu od njega in se je zasmeljal: »Pa zakaj bežiš, Rožle? O, ne boj se, le nikar se ne boj!«

Rožle se je stresnil. Spoznal je Kekčev glas in se je okrenil ves osupel. Resnično — tam kraj rušja je stal Kekec in se mu je smejal. A kraj njega je stal volk in se je težko oddihoval. Še bolj se je začudil

Rožle in ni vedel, ali bi šel naprej ali nazaj. Toda tedaj se mu je Kecec že približal. Z roko ga je potrepil po rami, pa mu je govoril: »Kaj me ne poznaš nič več, Rožle? Čemu se me bojiš in hočeš zbežati pred menoj? Ej, Rožle, Rožle! Vesel bodi, da sem se vrnil!«

»Saj se ne bojim tebe,« je odvrnil Rožle ves prepadel. »Le strašnega volka se bojim. Kraj tebe stoji in mi kaže ostre zobe... Oj, Kecec! Lepo te prosim — zapodi strašnega volka, da me ne požre! Bojim se ga, bojim...«

Kecec se mu je posmehal in mu je odgovoril: »Le nikar se ga ne boj! Rečem ti, da je krotak kot psiček in da se lahko igraš z njim. Ugrabil sem ga Pehti in ga vodim zdaj domov, da bo stražil hišo... Oj, Rožle, povej, kako je pri vas doma? Ali ste se kaj bali za mene? Hm, dolgo me ni bilo nazaj, ker me je bila ugrabila Pehta. Hm, pa sem jo nasukal in prekanil, da še nihče tako. In še volka sem ji odvedel, da mora zdaj sirota proč iz naših krajev. Ali bi ti zmozel kaj takega? Ha, te vprašam, Rožle?«

Pastirček ga je gledal in je strmel. Skoro samemu sebi ni mogel verjeti, da stoji pred njim Kecec. Pa še bolj je strmel, ko je pričel Kecec pripovedovati, kako je bilo pri Pehti. Pozabil je na strašnega volka in se ga ni več bal, pa je poslušal, samo poslušal in se čudil. Oj, ta Kecec! Kdo bi si mislil, da je tako pretkan in pogumen? Glej, nasukal je Pehto in ji je nazadnje še celo korenček strgal... Ne, nikdar bi si ne bil Rožle mislil, da se more na svetu dogoditi kaj takega. Zato pa se je čudil, da niti govoriti ni mogel. Šele ko je umolknil Kecec, je sklenil roke, pa je vprašal: »Pa zdravilo neseš naši Mojci, da bo izpregledala in ne bo več slepa? Ali je res to? Daj, povej mi še enkrat, Kecec!«

Kekec mu je pokazal stekleničico, in Rožle mu je zdaj moral verjeti. »Oj, Kekec, Kekec!« je govoril in je skakal v velikem veselju z noge na nogo. »Oj, kakšna radost bo zdaj pri nas domal To bo prepevala naša Mojca in bo tako vesela! Pa vse si napravil ti, samo til Kekec, ti pretkani Kekec!«

A Kekec mu ni dal dalje govoriti. Zamahnil je z roko in je rekel: »Kaj tisto! To ni nič... A jaz moram v dolino. Predolgo sem se zamudil pri tebi. V nedeljo pridi domov, pa boš videl, da Mojca ne bo nič več slepa. Ali prideš?«

»Pridem,« je odvrnil Rožle ves vesel. In tedaj se je obrnil Kekec, pa je odšel prepevaje s svojim volkom s senožeti. Tam ob rušju je še enkrat zamahnil z roko Rožletu — potem pa je izginil v goščavi. Rožle pa je tekел v stajo, kamor je bila pobegnila živina pred volkom. Napodil jo je nazaj na senožet in je prepeval in vpil v velikem veselju. Tu in tam je utihnil za trenutek in se je zamislil. Toda že v naslednjem hipu je poskočil in je tlesnil z rokami. »Hej, Kekec, ta Kekec!« je izpregovoril na glas. »Kdo bi si mislil, oj, kdo bi si mislil?... Hej, Kekec, ta Kekec!« —

Kekec je pa hitel medtem skozi zagorski gozd proti dolini. Vso pot je vriskal in prepeval, da se je slišalo daleč po pogorju. Kraj njega je veselo skakal volk in ga ni zapustil niti za trenutek. Globoko sta že dospela v dolino. Bližala sta se že zelenemu gozdiču kraj polja. Tedaj pa je volk hipoma obstal in je glasno zarenčal. »Kaj ti je, volkec?« ga je vprašal Kekec ves začuden. »Zakaj si se splašil in se razjezil?«

A volk je samo zarenčal še enkrat, potem pa je zdrvel skokoma naprej po poti. In že čez dva trenutka je zaslišal Kekec glasno vpitje tam v goščavi. Deset glasov je vpilo na pomoč, in ti glasovi so bili tako obupni, da se je Kekec prestrašil. Tekel je naglo doli in je obstal tam na ovinku. Zagledal je volka, ki je sedel sredi pota na zadnjih nogah in je gledal za tropo vaških paglavcev, ki so bežali na vso sapo skozi gozdič in so kričali, da je bilo strah in groza. Zagledal je Kekec paglavce, pa se je zasmel na glas. »O, glej jih, kako bežé!« je rekel. »Pa so hoteli na gore, da si natrgajo tolarjev in cekinov, pa si jih preplašil ti, hudobni volkec! Že drugič jih vidim, kako znajo bežati. Oj, to so junaki, volkec, to so junaki. Hoj, hoj!«

Še enkrat se je Kekec zasmel, potem pa je šel naprej. Vpitje je prihajalo vedno tiše, dokler ni utihnilo onkraj gozdiča. Kekec je došel kraj gozdiča in je obstal tam za trenutek. Ozrl se je na zeleno polje, ozrl se je na Koroščevo hišo, in v srcu se mu je zbudila velika radost. Zavihtel je klobuček, pa je zavriskal na ves glas: »Juhuhul!«

— Potem pa je šel naprej preko polja in je prepeval, da se je slišalo v samo zagorsko vas:

»Na nebu škrjanček,
pod nebom pomlad...
Oj, drobni škrjanček,
kaj pel bi ti rad?«

Na pragu Koroščeve hiše je sedela mala Mojca. Z roko si je podpirala glavico in je mislila svoje misli. Poslušala je kosa, ki je pel nekje tam gori ob gozdu, in je bila žalostna, jako žalostna. Saj ni imela nikogar, da bi prepevala z njim. Rožle je visoko nekje v gorah, a ubogega Kekca je pograbila hudobna Pehta. Saj mamica pravi tako, in sirota Mojca ji mora verjeti, ker mamica se pač ne bo nikdar zlagala. Zaradi tega je pa bila Mojca žalostna, ko je poslušala kosa, ki je pel tako milo in lepo. Vzdihnila je bridko in je že hotela vstati, da bi šla k mamici v kuhinjo.

A tedaj je zaslišala vesel vrisk, in Mojca je dvignila glavo, pa je poslušnila. Vrisk je utihnil, in tudi kos v goščavi je utihnil. Za trenutek je bilo vse tiho krog in krog. A hipoma se je oglasila vesela pesem, in Mojca je spoznala glas, ki je prepeval tisto pesem. Naglo se je dvignila in je tlesnila z rokami. Obrazek ji je zažarel od veselja, in nasmejala se je na glas. Zaklicala je v vežo, na ves glas je zaklicala: »Mamica, oj mamica! Pridite, hitro pridite!«

Prišla je mati iz kuhinje, in Mojca jo je zgrabila za roko. — »Ali vam nisem rekla, mamica?« je govorila kar v eni sapi. »Kekec prihaja... Pa ste dejali, da ga je ugrabila hudobna Pehta. A šel je samo k Vili Škrlatici, da prinese zdravilo za moje oči... Ali ga slišite, mamica? Ali slišite Kekca, ki prepeva tako veselo, ker se vrača k nam? Ali ga slišite, mamica?«

Mati se je začudila, pa si je zasenčila z roko oči. Pogledala je na polje in je resnično zagledala Kekca, ki je bil že jako blizu. — »Glej no — saj je res Kekec,« je dejala in se je razveselila. »Kdo bi si mislil? Skoro gotovo ga je izpustila Pehta, ali pa ji je pobegnil.«

Tedaj pa je že pridirjal Kekec do praga. »No, ali me vidite, teta?« je govoril ves zasopel. »Mislili ste pač, da me ne bo več nazaj. Ha, teta? — Pa sem le prišel, vesel in zdrav, kakor nisem bil še nikoli. Prekanil sem Pehto in jo spodil iz naših krajev, da nas ne bo strašila nikoli več. Glejte volka! Pehtin je bil še včeraj, a danes je moj. Odvedel sem ga Pehti in sem ji zato še celo strgal korenček. Pa mislite, da se je Pehta kaj jezila? O, samo s prstom mi je zažugala in se je smejala...«

Mati se je čudila in je gledala volka, ki je sedel na prag in je težko sopel. Tedaj pa je prišel tudi Korošec domov in je sklepal z rokami, ko je zagledal Kekca in krotkega volka. Šli so v izbo in so posedli krog mize. Kekec je moral na široko pripovedovati, kako je bilo pri Pehti tam pod Špikom. Pripovedoval je pa tako lepo in veselo, da so se mu smejali vsi. Naposled pa je izvlekel iz žepa stekleničico. Pokazal jo je vsem, pa je rekel: »Ali jo vidite? Izmaknil sem jo teti Pehti, a nisem je ukradel, ker sem že davi povedal Pehti, da sem ji jo izmaknil. Dajte, teta, namažite s to vodo Mojci oči, pa boste videli, da bo Mojca že jutri izpregledala. Dajte, teta, pa meni verjemite!«

Materi so stopile solze v oči. Pobožala je Kekca po lasih in mu je rekla: »Kekec, oj, Kekec! Ti si dečko, da ga ni takega na svetu... Pa kako naj ti povrnem to? Ali bo res izpregledala sirota Mojca? Ali bo res?« — S tresočo roko je odprla stekleničico in je narahlo pomazala s tekočino Mojci slepe oči. Deklica se je kar tresla v veliki radosti in se je smehljala, samo smehljala zaradi lepe sreče, ki jo je zadel vendarle enkrat.

Ves dan je pravil Kekec o svojih zgodbah in o zvijači, ki je z njo prekanil Pehto. Volk je ležal zleknjen pod mizo in je spal. A nihče se ga ni bal, ker so vedeli vsi, da je krotak kot psiček. Zvečer pa so šli na vrt, in tam je Kekec zacitral lepo pesem, da je bilo vsem veselo pri srcu. Mojca je pela kakor škrjanček nad pomladno njivo

in kar skakala je od veselja. Saj je bila prepričana, da bo v jutru izpregledala. Oj, videla bo očeta in mamico, pa tudi Kekca bo videla, Kekca, ki ji je prinesel čudotvorno zdravilo od Pehte. Širno polje bo videla in jasno nebo in bele snežnike. Zasmejala se ji bo hipoma vsa radost, ki hodi iz kraja v kraj po veselem zagorskem svetu... Oj, to bo veselje, to bo veselje!

Tako si je mislila mala, slepa Mojca in od same radosti ni mogla zaspati tisti večer. A ko je prišlo jutro, je bila še vedno slepa. Prišlo je drugo, prišlo je tretje jutro, a Mojca še vedno ni izpregledala. Žalostno je povešala zaradi tega svojo glavico in je zdihovala tam na vrtu. Kekec jo je tolažil; a tudi Kekec sam je že obupal in je mislil, da se je prevaral. Zato pa je bil jezen in je že hotel nazaj k Pehti, da jo pošteno ošteje.

Četrto jutro je bila Mojca še vedno slepa. V svoji žalosti se je napotila proti gozdiču in je sedla kraj porobja v travo. Zakrila si je obrazek z rokami, pa je žalostno zajokala. Oj, prevaral jo je Kekec, prav grdo jo je prevaral! Saj ji ni prinesel zdravila — samo nalagal jo je, in nespametna Mojca mu je verjela v brezumnosti. Nikoli ne bo izpregledala, o, nikoli! Videla bo pred sabo samo črno temo, a solnca ne bo videla nikdar... Mojca je jokala vedno huje in niti slišala ni kosa, ki je drobolel tam v goščavi. Prišel je k njej Kekec in se je ustavil pred njo. Gledal jo je ves žalosten, in v grlu ga je pričelo dušiti. Molčal je dolgo; a nazadnje je vendarle izpregovoril in je vprašal Mojco: »Slišiš, Mojca? Zakaj jočeš, ko ti ni treba? Poslušaj, poslušaj, kako lepo poje kos tam v goščavi! O, lepše poje nego škrljanček nad njivo. Ali ga slišiš, Mojca?«

Deklica je zaihtela še huje in je govorila pretrgano: »Zakaj si me nalagal? O, Kekec, zakaj si me nalagal? Saj mi nisi prinesel zdravila — samo za norico si me imel, Kekec...«

Kekec je zamahnil z roko, a ni odgovoril ničesar. Molčal je in je čakal, kdaj bo Mojca sama prenehala ihteti. A čakal je dolgo. Naposled pa je Mojca vendarle utihnila. Z roko je šinila preko solznega lica, a že v naslednjem trenutku je zaklicala začudeno. Dvignila se je in se je ozirala na vse strani s široko odprtimi očmi. »Kaj je to? Kekec, kaj je to?« je izpraševala in se je čudila. Tlesknila je z rokami in je zaklicala na ves glas: »Izpregledala sem... Oj, Kekec, polje vidim in nebo. Pa tudi tebe vidim, Kekec... Nisem več slepa Kekec, o, nisem več slepa... nisem slepa...«

V svoji veliki sreči je pričela Mojca skakati po travi in je venomer ploskala z rokami in ponavljala venomer: »Nisem več slepa... nisem več slepa...«

Kekec se je razjasnil obraz. Skočil je k Mojci in ji je pogledal v oči. Oj, Mojčine oči niso bile več mrtve, ampak so se smejale v veliki sreči. Saj so videle prvič prostrano, zeleno polje in visoke, bele snežnike. Solnce so videle in modro nebo in videle so vso to brezmejno krasoto na božjem svetu. Zato pa so se smejale oči, in mala Mojca je bila srečna, da si ni želela ničesar več na svetu.

»No, ali ti nisem rekel, da potrpi?« je govoril Kekec ves razveseljen. »Glej, pa si izpregledala, in moje zdravilo ti je pomaglo. Saj sem vedel, da bo tako. Že gori pri Pehti sem vedel, da bo tako. Zato pa sem ji izmaknil zdravilo... Oj, Mojca, zdaj bo pa veselje, da nikjer tako na svetu. Oj, Mojca!«

Mojca se je smejala venomer in je gledala v božji svet, ki ga še ni bila videla nikoli. Skakala je in je sklepala roke. Kekec je pa vpil od samega veselja in je prevračal kozolce po travi. Nato pa sta stekla proti domu, da tudi oče in mati zvesta veselo novost.

Nedelja je bil tisti dan. Veliko veselje je vladalo na Koroščevem domu. Tudi Rožle je prišel z zagorske senožeti in se je veselil z drugimi. Izredno vesel je bil Kekec tisti dan. To je pravil o Pehti, da so se mu smejali vsi in so ga hvalili čez mero. A Kekec se ni prevzel, ampak je samo zamahnil z roko. »Kaj tisto!« je dejal in se je namuznil. Saj to vse skupaj ni nič. Samo to me veseli, da sem prekanil Pehto in sem ji nazadnje še celo korenček strgal. Samo to je, vam pravim, samo to...«

In veselili so se do večera. A še zvečer so šli na vrt, pa so prepevali tam najlepše pesmi. Ravno so peli tisto Kekčevo pesem o Pehti, kar se prikaže hipoma visoko tam gori pod špihom krvavordeč žar, ki je svetil daleč naokrog. »Kaj je to?« so se izpraševali vsi začudeni in

so gledali na visoki špik, ki ga je obsvetljevala tista krvavordeča zarja. A nihče si ni vedel razložiti, odkod prihaja tisti čudni ogenj.

A tedaj se je oglasil Kekec. »Hm, jaz vem, kaj pomeni tisti ogenj,« je rekel. »Glejte, nočaj zapušča Pehta naše kraje. Odvedel sem ji volka in sem ga naščuval nanjo. Žato pa mora odtod. Zažgala je svoje domovanje, ki gori zdaj z velikim plamenom... Saj pravim — skoro žal mi je, da gre odtod. Saj ni bila hudobna. Lepo je ravnala z mano, in skoro se kesam, da sem ji strgal korenček... Pa gre nočaj v daljne kraje in nemara ji je hudo, ker mora iz naših krajev. Pa kaj morem jaz za to? Čemu me je pa ugrabila? Da me je pustila v miru, pa bi še danes lahko domovala tam pod špikom. Resnično — jaz nisem kriv. Pehta sama je kriva. Saj je vedela, da Kekec ni muren, ki samo sedi pred luknjico in gleda neumno v svet: čri — čri — čri — zakaj pa solnce gori? — Oj, Kekec ve, zakaj solnce gori, in Kekec ve še kaj drugega. Hm, hm...«

Krvavi žar pod špikom je pričel pojemati, dokler ni ugasnil po polnoma. Stemnilo se je, in samo zvezde so gorele po visokem nebu. Tišina je vladala po zagorskem svetu, in to tišino je motil le Pehtin volk, ki je lajal hripavo tam na Koroščevem dvoru...

*
* *
*

Veselo so se igrale snežinke po ozračju in so plesale v rahlem vetru, ki je vel nad zagorsko dolino. Čez noč je bilo padlo snega za tri pedi, a še vedno so ga usipale megle z zakritega neba. Žive duše ni bilo na cesti širom okrog. Samo Kekec je stopal po cesti, za njim pa je stopal volk počasi in umerjeno. Ustavil se je Kekec na pragu Mežnarčevega doma. Sneg si je obtrkal s svojih črevljev in je stopil v vežo. »Oj, oče; oj, mati! Oj, Jerica; oj, Tinka!« je zaklical na glas. »Domov sem se povrnil, ker sem odslužil Koroščevim. Ali me slišite? Sneg je zapadel, in zato sem se povrnil, ker nimam pri Korošču nobenega dela več. Hej, hej!«

Izbina vrata so se naglo odprla, in na pragu se je prikazala mala Tinka. Zavpila je od veselja, ko je zagledala bratca. Toda hipoma se je preplašila in se je skrila materi za predpasnik. »Joj, joj!« je zavrisnila v svojem strahu. Divjo zver je privedel Kekec s sabo... Zmaj je, zmaj, ki je pri njem Kekec služil za kuharja... Mamica, branite me! O, mamical«

Kekec se je zagrohotal na ves glas. »Glej jo no — Tinkaro!« je dejal potem in se je še vedno smejal. »Kako se boji te krotke živalcel

Saj ni zmaj, Tinkara! Pač sem ti bil obljubil, da privedem zmaja s seboj. Pa ga nisem, Tinkara! Oj, zmaj je predaleč, da bi hodil z menoj samo zaradi tebe. To je le volk, ki sem ga ukradel Pehti. Pa ni hudoben, Tinkara! Z njim se boš lahko igrala, in le meni verjemi, da ga boš imela čez dva dni še rajša nego svojo muciko. Mucika je zvita in te prekani vsakokrat, kadar te le hoče. A volk je pošten, ti rečem, Tinkara! Niti ugriznil te ne bo, ampak te bo imel rad in te bo čuval. Le meni verjemi, Tinkara!«

A mala Tinka se je bala strašnega Pehtinega volka in se ni upala izza materinega predpasnika. Kar tresla se je ves tisti dan, ko je pripovedoval Kekec v sobi o svojih zgodbah tam doli v Rovtih. A po lagoma se je privadila volka in se ga ni več bala. Tretji dan pa so se

že podili po prostorni izbi — Tinka spredaj, volk za Tinko, mucika za volkom. In bil je krik in vik in smeh, da se je potresala vsa hiša. Kekec pa je sedel za pečjo in se je neprestano muzal. Vzel je citre, pa je zacitral lepo pesem. Pa se je tedaj zavrtela Tinka z volkom, prav lepo se je zavrtela. Mucika pa je prasnila na klop. Rep je dvignila, pa je mijavkala od samega veselja.

Damijana.

*Náša Damijana mala
danes je prav trdno spala.
V sanjah zlata so koleša
nesla v sinja jo nebesa.*

*Tam je angelcev krdelo
obkolilo jo veselo,
jo povedlo je na trato,
kjer je cvetlo cvetje zlato.*

*Za rokó so jo prijeli
in so v krogu se vrteli:
Raja ringa, ringa raja,
tufa nina, nina najal*

Desanka.

SAŠA:

Kako je godel oče Jazbec bosenskemu ciganu.

olnce je ogrevalo jesenskega popoldneva mlado šumo. Orumeneli listi so šušljali ob lahnem pihu hudo-
mušne sape. Tu in tam jih je dvignila, z njimi po-
skočno zarajala ter jih trosila daleč naokolo. Rado-
vedni telog je kukal izpod širokega lista pa se čudil
dolgouhcu, ki jo je bil pribrisal po kolovozu in se
prihulil v gošči.

Ni minilo dolgo, kar prideta po poti dva moža,
v katerih bi pač sleherni spoznal cigana. Potuhnjeno
je čepel dolgouhec in slišal ko gora velikega cigana dejati: »Čuj, Jovo,
ja idem kod staroga, ti onda...« Dalje uhljač ni več razumel pa se
je preudarno skobacal na kolovoz. Tam je modro otrešel z glavo ter
pametno uganil, da sta namenjena skoraj gotovo k očetu Jazbecu,
gruntarju na Jazbini. Domislil se je pa tudi, da bo najbrže »staremu«
slaba predla. Ni ga pomiloval, še privoščil mu je. Do danes mu ta še
ni pripoznal gostaške pravice na deteljišču, čeprav so vzgajali nje-
govi predniki do četrtega kolena nazaj svoje družine. Kaj še, da bi se
spozabil do zelnika! Dvakrat je imel že zadrgo na vratu, v tretje —
Bog zna!

Tako je preudarjal in buljil pred se, se popraskal za levim uhljem
in se zlobno nasmehnil. Zaskrbelo ga je pa le, da bi stari ne bil pa-
metnejši ko obe s fesi pokriti glavi. Radovednost ga je primorala, da
jima je polagoma sledil. Sicer je bil bojazljivec, pa kadar mu je kazalo,
tudi modrijan.

»Kako, kume?« je čul uhljač cigana nagovoriti starega. Tovariš
je pa tičal za kozalcem. Oče je ogledoval stežkano¹ sekiro pa pol-
glasno preklinjal svojega mladega nepridiprava. »Što se srdiš, stari?
Ne znaš, da škodi?« Sumljivo je motril Jazbec cigansko nadlogo, pa
se je polagoma zapletel v živahen pogovor. Nezaupnost je ginila ko
voda ob suši. Pogostil ga je celo s kozarcem tepkovca in z vogalom
ajdovega kruha.

Pomežiknil je Milinu ter začel očetu ginljivo slikati trpljenje
cigana pa opevati lepoto svoje bosenske domovine. Jazbec pa, ki je
bil l. 1878. v Bosni, je jel izkramljevati stare spomine in je naposled
celo dejal, da zna še »bosenske« na harmoniko.

Preselila sta se v hišo, in kmalu je zahreščala harmonika tožno
bosensko. Veselje je pa priklopelo na vrhunec, ko je očka zaigral »bo-

¹ Stežkána sekira pravimo sekiri, ki so se ji ubila ušesa.

sensko kolo». Cigan je plesal, da se je majala hiša, in pozno v noči sta se prijateljsko ločila...

Jovo je pričakoval tovariša na križpotu z dvema vrečama krompirja, in težko obložena sta jo odkurila k taborišču. Drugi dan je imel naš dolgouhi znanec priliko opazovati onemoglo jezo očeta Jazbeca. Menda se je zaobljubil, da ne igra več »bosenskega kola«...

Zanimalo bo morda koga, kje sem zvedel to dogodnico. Sedel sem nekega večera v gozdu. Kar začujem dolgouhca, kako jo je pripovedoval tovarišem. Ker mi je ugajala, sem jo takoj zapisal in jo tako ohranil spominu.

PAV. PLESNIČAR:

Osveta za Kosovo.

sredi XIV. stoletja je bila Srbija na vrhuncu svoje moči in slave. Vladal ji je takrat najznamenitejši vladar iz rodovine Nemanjićev, car Dušan Silni, čigar smoter je bila združitev slovanskih pokrajin na Balkanu v mogočno srbsko državo. Žal, da Dušan svojih namer ni mogel izvesti. Na vojnem pohodu proti Carigradu (l. 1355.) ga je prehitela prezgodnja smrt ter položila njegove načrte za večno v grob v veliko nesrečo vsega srbskega naroda. »Ne jočem, ker moram umreti, ampak zato, ker vidim odprta vrata, skozi katera bo prihrumel sovražnik v našo deželo,« so bile besede, ki jih je umirajoči car govoril malo pred smrtjo svoji okolici.

Preroške besede Dušanove so se začele naglo uresničevati. Na vzhodu so se pojavile prve turške tolpe, strah in trepet vsega krščanskega sveta v preteklih stoletjih. Strašni naval je prihajal vedno bliže in dobrih trideset let po Dušanovi smrti so stali Turki z veliko vojsko sredi Srbije — na Kosovem polju!

Pričela se je velika preizkušnja srbskega naroda. Zaman so bili vsi njegovi napor, zaman vse njegove brezštevilne žrtve. Neizprosna usoda je hotela, da so Vidovega dne leta 1389. izkrvavele na Kosovem polju trume najboljših srbskih junakov, med njimi srbski car Lazar sam. Konec je bil države slavnih Nemanjićev, konec srbske svobode — nastopila je strašna doba turškega robstva za ves slovanski Balkan. Bujne srbske poljane so se izpremenile v puščave, saj ni bilo več dežavnih srbskih rok, ki bi jih z nekdanjo ljubeznijo negovale in blagoslavljalje. Tujci so strahovali dežele srbskih carjev, ubogi seljak do

mačin se je pa skrival pred krvoloki po gorah, da si ohrani vsaj golo življenje — drugega mu nemila usoda itak ni pustila!

Vidov dan je bil srbskemu narodu dan največje narodne nesreče; bil mu je pa k sreči tudi dan, ki ga je stoletja podžigal na krvavo osvečo za Kosovo. In kako bi ga tudi ne! Saj ga je baš Vidov dan najbolj živo spominjal stare moči in slave, mu vlival v žile novih moči ter ga navdajal z neomajnim upanjem v boljšo bodočnost, ki je morala naposled vendarle priti! Preteči so sicer morala dolga stoletja, da se je dvignil iz naroda duh kraljeviča Marka, ki je z mečem v roki planil na sovražnike Srbstva ter jih končno pognal daleč preko mejá srbske domovine.

Prva zora bližajoče se svobode je napočila, ko je klical Jurij Petrović Črni (Karadžordže) pod zastavo svoje hajduke na boj »za krst častni i slobodu zlatnu!« Črnemu Jurju se načrti sicer niso povsem posrečili, toda glavno je bilo doseženo: z letom 1804. se je pričelo med Srbi ono silno gibanje, ki jim je doneslo tekom stoletja končno osvobodjenje. Iz male, od Turčije zavisne kneževine je postala Srbija l. 1882. svobodna kraljevina. Dvajset let nato (l. 1903.) je zasedel srbski prestol vnuk Črnega Jurja, Peter I. Karadžordžević, ki je dovršil delo svojega slavnega deda ter osvobodil ves svoj rod iz turškega robstva, v katero ga je bila pahnila nesrečna kosovska bitka.

Prišlo je l. 1912. in z njim osvobodilna balkanska vojna. Da bi bila zmaga nad Turki sijajnejša, so se združile Srbija, Črna gora, Bolgarija in Grčija ter osnovale takozvano »Balkansko zvezo« v namenu, da končno obračunajo s turškim gospodstvom v Evropi. Dovolj je bilo krivic, dovolj trpljenja ubogi krščanski raji! Enodušno je bilo mnenje, da je zadati evropski Turčiji smrtni sunek in jo potisniti preko morskih ožin v Azijo, iz katere je bila izšla.

Korenitim vojaškim pripravam so sledile vojne napovedi posameznih držav. Prvo napoved je izročila Turčiji Črna gora, njej so sledili dne 17. oktobra 1912. Srbi in ostali sobojevniki. Srbski kralj Peter je ob tej priliki naslovil na svoj narod občiren oklic, ki v njem pravi v zaključnih besedah: »Zapovedal sem v božjem imenu svoji hrabri armadi, naj gre v sveti boj za svobodo naših bratov ter za boljše življenje in za napredek kraljestva srbskega.« In dalje na drugem mestu: »Moja vojska bo v Stari Srbiji poleg krščanskih Srbov videla tudi mohamedanske, ki so nam istotako dragi, a poleg njih tudi Albance, kristjane in mohamedane, ki deli z njimi naš narod že trinajststo let veselje in trpljenje, srečo in nesrečo. Mi jim vsem prinašamo isto svobodo, bratstvo in enakost kakor Srbom. Naša Srbija bo prinesla tja

BEOGRAJSKI METROPOLIT BLAGOSLAVLJA SRBSKE ZASTAVE

zaželeni mir in napredek, kakor ga je prinesla pokrajinam, osvoboženim leta 1877. in 1878.: tam živijo svobodni, napredni, samozavestni in zadovoljni državljani. To življenje moramo zasnovati tudi ob bregovih Laba, Sitnice, Ibra, Drina in Vardarja. Pozivam vas, dragi bratje, da po močeh pomagata moji hrabri armadi pri tej nalogi in da tudi sami zastavite zanj vse svoje moči! Živel moj mili srbski narod!«

To je bilo vrvenja po takratnem Balkanu! Mladi in stari so se poslavljali od svojih domov ter odhajali pod orožje v svesti, da je nastopil veliki čas. Nikjer nobene tesnobe in malodušnosti, saj je bilo bratom na Balkanu vojevanje takorekoč od nekdaj vsakdanje delo: rod za rod, ded in oče in neredkokrat vnuk so skupno prelivali kri za svobodo drage domovine.

Dne 18. oktobra zjutraj se je tudi kralj Peter poslovil od Beograda in se odpeljal za svojo armado v Niš, kjer je bil srbski glavni stan. Desna roka mu je bil slavní vojvoda Radomir Putnik, ki mu je štal verno ob strani polkovnik Živojin Mišić, poznejši zmagovalec na solunski fronti.

Ob pričetku balkanske vojne je štela srbska armada štiri armadne zборе, t. j. nekaj nad 200.000 mož, ki so jim poveljevali prestolonaslednik Aleksander in generali Sepanović, Boža Janković in Mihael Živković.

One srbske čete, ki so imele nalog prodirati proti Skoplju, so se zbirale na dveh krajih: armada prestolonaslednika Aleksandra pri Vranji, ona generala Stepanovića pa pri Džustendilu na bolgarskih tleh. General Janković je dobil povelje zbrati svojo armado pri Kuršumlju in odtod osvojiti arnavtsko ozemlje tja do Prizrena. Armadi generala Živkovića je pripadla naloga, skupno s Črnogorci osvojiti Sandžak med takratno Črno goro in Srbijo.

Prevladovalo je mnenje, da se bo odločilna bitka bila na Ovčjem polju jugovzhodno od Skoplja. Zato je bila večina srbske vojske dočlena za odhod proti temu kraju. Prestolonaslednikova armada je prodirala od Vranje v določeni črti proti Kumanovem, istočasno je prodiral general Stepanović z bolgarskega ozemlja ter vzporedno podpiral prestolonaslednikovo armado v pričakovanem boju. Pomagala naj bi deloma tudi tretja armada potem, ko bi osvojila Prištino.

Aleksandrova armada je prodirala v treh kolonah. Od 18. do vštetega 21. oktobra je prodrla vkljub vsem bojem in skrajno slabemu vremenu 36 km daleč v turško ozemlje. Dne 22. oktobra so prispela prva poročila o sovražnikovem gibanju. Srbski četaški oddelki, ki so prodirali ves čas pred srbsko vojsko, so javili, da čaka turška vojska pri Kumanovem.

Prvi hip se je zdelo, da je zbrana pri Kumanovem vsa turška vardarska armada, ki je stala pod vrhovnim vodstvom generala Zekki-paše. Pozneje se je pa dognalo, da je zasedel griče severovzhodno od Kumanovega general Fethi-paša, ki je skoval proti načrtu vrhovnega poveljnika drug načrt ter svojevoljno zapustil s svojim armadnim zborom odkazano mu mesto pri Skoplju. Nameraval je namreč zva-biti Srbe v zasedo pri Kumanovem. Svojemu vojaštvu je zato zapo-vedal, naj se vse čete, ki bo nanje zadela srbska armada, povsod ko-likor mogoče hitro umikajo proti Kumanovem in pustijo, da prodirajo Srbi dalje, sam pa je čakal z veliko močjo severovzhodno od mesta v dolini reke Golema, skrit za griči, dočim je topništvo zasedlo ugodne višine. Toda preudarjenost srbskih poveljnikov in hrabrost srbskega vojaštva sta temeljito zmešala račune turškemu generalu.

Ko je naslednjega dne, 23. oktobra, zvedel Fethi-paša, da se bli-žajo srbske čete po gričih od severovzhoda, je menil, da je to Stepa-novičeva armada ter je sklenil uničiti jo, še preden dospe glavna srbska armada na bojišče. Mož se je pa jako zmotil: bila je to pre-stolonaslednikova armada, prinašajoča vardarski armadi Zekki-paše polom in konec turškemu gospodstvu na Balkanu.

Vnel se je strašen boj. Srbski 18. in 7. polk sta bila zaradi straš-nega topovskega ognja takorekoč decimirana (padel je povprečno vsak deseti vojak). Padla sta tudi poveljnika obeh polkov, brata Glišić, in mnogo častnikov. Vendar se hrabri srbski vojaki niso za korak umaknili. Vzdržali so v neznosnem grmenju topov ves dan do poznega večera; šele na dano povelje so se umaknili za svoje utrdbe. Fethi-paša je pa hitel poročat v Skoplje in Solun, da je potolkel srbsko armado, ki se v največjem neredu umika nazaj proti Vranji! Med turškim prebivalstvom je seveda zavladalo velikansko veselje, toda Srbi so poskrbeli, da je bilo to veselje prav kratko.

Srbsko armadno poveljstvo je bilo sklenilo prodirati še v isti noči dalje ter pričeti na vsej črti z ofenzivo. Bila je grozna noč. Lilo je kakor iz škafa in mraz je čimdalje huje pritiskal. Da bi se vojaštvo le malo odpočilo in okrepčalo, na to ni bilo misliti. Po trudapolnem prodiranju je srbsko vojaštvo zasedlo v temni noči svoje nove postojanke, nakar so se zablížčali srbski reflektorji in osvetlili turške po-stojanke daleč naokolo. Pričel se je splošen napad na turško vojsko. Smrt je imela med njo strašno žetev. Česar ni uničilo srbsko topništvo, to je pokončala srbska pehota v boju moža z možen. Čez nekaj ur je turška artilerija popolnoma utihnila.

Še strašneje je divjal boj naslednjega dne, t. j. 24. oktobra. Na 21 km dolgi progi je navalilo srbsko vojaštvo na turške postojanke.

Ob dveh popoldne je bila kumanovska bitka odločena: Turki so se bili pričeli umikati, Zekki-paša se je poražen spustil z vso vardarsko armado v beg. Turkov je padlo do 8 tisoč, število ranjenih se pa ni dalo dognati. Plen je bil ogromen. Srbi so dobili v roke 61 topov, 6 mitraljez, 80 velikih šotorov in velikanske množine raznih vojnih potrebščin. Tudi srbske izgube so bile velike; imeli so do 1000 mrtvih in 3000 ranjenih.

SRBSKI VOJNI PLEN PRI KUMANOVEM

Na postaji v Skoplju so pa čakale silne množice turškega ljudstva — pijane veselja nad sporočeno jim sijajno turško zmago — da vidijo prve srbske ujetnike! V tem prisopiha prvi vlak, toda namesto vjetih

srbskih vojakov zagledajo lastne ranjence, ki jih začno vojaki nositi iz voz. Razočaranje je bilo strašno!

V nekaj urah je bilo Skoplje natlačeno turškega vojaštva, toda tudi tukaj ni bilo več Turkom obstanka. Zasedovani in preganjani od silne srbske vojske so se jadrno umikali preko Ovčjega polja, Veslesa in Prilepa tja doli proti Bitolju, kjer jih je, kolikor jih ni srečno ušlo, zadela še strašnejša usoda nego pri Kumanovem.

Kosovo je bilo maščevano in Stara Srbija, zgodovinska zibel srbske države, za vselej osvobojena! Z nepopisno navdušenostjo je sprejemalo prebivalstvo svoje odrešitelje; posebno sijajen je bil sprejem vojske v Skoplju, Dušanovi prestolnici. Zvonovi vseh cerkvá so zvonili, na prestolonaslednika Aleksandra je kar deževalo zelenja in cvetja. V srbskih, bolgarskih in grških cerkvah se je pa zbiralo kršćansko ljudstvo, da se zahvali Gospodu vojnih trum, ki ga je rešil po petstoletnem trpljenju turškega jarma.

Dne 24. oktobra 1922. je praznoval jugoslovenski narod desetletnico zmage srbskega orožja pri Kumanovem. V spomin na ta preslavni dogodek so se vršile v Kumanovem in njega bližnji okolici velike vojaške svečanosti, ki so se jih udeležili zmagovalec kralj Aleksander in celokupna vlada. Slavnosti so prisostvovali zastopniki bratskega češkega naroda in nešteti odposlanci iz vseh strani svobodne in ujedinjene Jugoslavije, saj pomeni Kumanovo vstajenje za naš kakor tudi za ves češki narod — zakaj eno je gotovo: Brez zmage pri Kumanovem bi ne bilo naše današnje svobode!

Slava kumanovskim junakom, junakom osvoboditeljem!

Planinam.

Planine ve, veselje moje,
zibelka mojih mladih dni,
srce naj slavo vam zapoje,
krasoto vašo naj slavi!

Poljube prve mlade zore,
planine, prejmete v pozdrav
in zadnje še vam izza gore
pošilja solnce iz daljav.

Naj sreča vedno te obseva,
preljubi moj planinski kraj,
naj radost v srcih vseh odmeva,
ki tvoji so kdaj užili slaj!

Fr. Ločniškar.

Pojte, pojte, drobne ptice!

Narodna pesem.

(Glej E. Gangl, Druga čitanka, str. 112!)

V narodnem tonu.

Stara narodna popevka. Zapisal F. J.

Poj - te, poj - te, dro - bne pti - ce, pre - že - ni - te vse me - gli - ce, da bo
Dro - bne pti - ce že po - je - jo, Bo - gu hva - lo, čast da - je - jo za le -

sija - lo soln - če - ce na mo - je dro - bno sr - če - ce!
te sve - - té da - ri, ki jih on lju - - dem de - li.

Rešitev šaljivega računa v 11. številu.

Prav (ali vsaj približno prav) so ga rešili: Erna Muserjeva, učenka IV. razr. v Zg. Šiški; Nataša Zupančičeva, Monika Novakova, Pavla Narobetova, Anica Soberlova, Marija in Vida Bezeljakovi, vse v Lichtenthurnu; Miroslav Izlakar, učenec VI. razr. v Mengšu; Tedi in Branko Tancig, Marija Kinkelova in Malka Branisljeva v Ptuj; Zdravko Gobec v Celju; Viktor Ravnikar v Retjah pri Trbovljah; Ciril Vrančič na Rudniku; Ernest Tabor in Rudolf Štefančič, učenca VII. razr. v Radečah pri Zid. mostu.

Besedno nalogo v 10. številu so tudi prav rešili: Marjan Benulič, dijak I. razr. real. gimn. v Kočevju; Ida Segvičeva, uč. mešč. šole v Ptuj; Breda Tavčarjeva, učenka III. razr. Mladike v Ljubljani; Milan Tomšič v Mariboru; Marija Plavšakova, učenka VIII. razr. v Trbovljah-Vodah; Vanica in Božo Kobe, učenka in učenec v Kranju.

Besedno uganko v 9. številu sta tudi rešila Ženica Rebčeva v Litiji in Milko Roš v Hrastniku.

K življenjepisu A. M. Slomška.

Gospod Anton Leban, šolski ravnatelj v pokoju v Stični na Dolenjskem, nam piše: Z ozirom na poročilo gospoda Fr. Bolka, postajnega načelnika v St. Jurju ob juž. železnici, glede »nebistvene netočnosti« v mojem spisu o Slomšku izjavljam, da sem dotični odstavek posnel po drugih slovenskih listih, ki so pred slavnostjo poročali o tej napovedani slavnosti. Spis sem pa bil poslal uredništvu še pred slavnostjo in tudi nisem bil na slavnosti osebno navzoč, ampak poslal sem bil v Ponikve od boru za Slomškovo slavnost pismen pozdrav: Od Balkana do Urala Slomšku več na slava! —

Tobak.

V južnem delu prejšnje Srbije sadijo tobak meseca maja. Če ga gledaš na njivi, so posamezne vrste oddaljene med seboj za dober črevelj. Ko dobro doraste, ga otrebijo plevla. Ko počne cveteti, cvetove potrgajo, da se morejo tembolj razvijati listi. Le nekaj najlepše razvitih rastlin puste, da odcveti in dozore, da jih imajo potem za seme. Dober teden pozneje — začetkom avgusta — se pričena prvo branje. Tedaj oberejo vsaki rastlini spodnje, od zemlje prašne liste in take, ki so radi kake poškodbe orumeneli. Pri branju zlagajo liste malo enega na drugega in jih devajo v košaro. Doma nabirajo liste s pomočjo dolgih ostrih igel iz pločevine, liste nabadajo na vrvice in delajo do pol drug meter dolge vence; te razpenjajo podobno girlandam v lesene okvirje ali jih razpenjajo po hodnikih med opore, kakor ponekod koruzo, kjer jih mora solnce dobro osušiti. Suhe liste zlagajo potem po 20 do 30 skupaj in jih vežejo v snopiče. Iz takih snopičev napravijo končno velike bale do pol metra v premeru. V takem stanju prodajajo tobak tvornicam. Pred

vojno so puščali v Beogradu take bale do 10 let v suhih skladiščih, da je dobil lepšo barvo in boljši okus. Danes puščajo tobak le po eno leto ali niti tako dolgo ne, da bi se uležal, a je zato tudi slabši. Pravijo, da razrezan tobak nič več ne pridobi na kakovosti, če se uleži. — Najfinejši tobak je od drugega branja, ki se vrši 8 do 10 dni za prvim. Suša tobaku mnogo škoduje. — Kadar tobak režejo, morajo liste napraviti vlažne, kar store tako, da jih zavijejo v suho, potem pa v mokro junjo.

Kaj je milijarda?

Da je milijarda tisoč milijonov, ve vsak do. Iz milijarde pešcev, razdeljenih v polke po 3000 mož, bi bilo 333.333 polkov. Ako bi šla ta vojska mimo, razdeljena v kolone po 4 može v eni vrsti, bi korakala neprestano 11 let. Na železnici bi ta orjaška vojska potrebovala 20 milijonov vagonov, v vsak vagon bi moralo iti 50 mož. Ako računamo dolžino vagona na 10 m, bi bil vlak 200.000 km dolg, segal bi petkrat okrog in okrog zemlje. Strojna puška, ki v minuti odda 250 strelcov, bi morala sedem in pol let neprehoma dan in noč streljati, da bi postrelila milijardo nabojev. Bogataš, katerega imetje bi znašalo ravno eno milijardo kron, bi smel brez skrbi izdati vsak dan 1000 kron in niti bi mu ne bilo treba naložiti imetja na obresti, pa bi lahko živel 2740 let, da bi izdal poslednji tisočak. Ako vsako minuto našteješ do 200, bi moral devet in pol leta neprestano šteti, da bi prištel do milijarde. Milijarda ur da lepo število 114 let.

V spominsko knjigo.

Če barčica življenja ti zablodi
v veselja morje, pamet sidro bodi!
Če ti nesreča napove dvoboj,
pogum naj meč potegne svoj!

Desanka.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Dolgo se že pripravljam, da bi Vam pisala. Stara sem 11 let. Jako rada prebiram Vaš »Zvonček«. Najbolj mi ugaja povest »Kekec na volčji sledi«.

V šolo hodim prav rada. Za razrednico imam gospodično Angelo Vorbachovo. Obiskujem 5. razred osnovne šole v Celju. Vse predmete se učim rada. Najbolj me pa veseli risanje. Veliko sem že prerisala, nekaj tudi iz »Zvončeka«. Ako dovolite, Vam pošljem katero risbo. Imam še malo sestrico Boženo, ki jo imam jako rada.

Prav lepo Vas prosim, ako bi tudi moje pisemce priobčili v svojem kotičku.

Lepo Vas pozdravlja

Vaša

Nada Pelikanova.

Odgovor:

Ljuba Nada!

Gotovo ustrežeš vsem kotičkarjem, ako mi pošlješ eno svojih najboljših risb, da jo priobčim v kotičku. Tebi bo to v veselje, drugim pa v vzpodbudo. Risanje je tako lepa in koristna zabava.

Gospod Doropoljski!

Preden mine leto, Vam še enkrat pišem. To leto sva z mamo še upala, da se vrne atej iz Rusije. Že 5 let in pol nič ne vemo o njem. Zadnjič je pisal z bojišča poleti 1916. Potem pa nič več. Včeraj so blagoslovili in potegnili v zvonik naš novi zvon. Ni velik, vlit je iz bron v Gradcu. Ima napis:

Oj, zvon miru,
poj v čast Bogu,
ti živim božji blagoslov
in mrtvim mir oznanjuj!

Oj, »Zvonček«, povsod dobivaš nove bratce iz bron in železa. Vzeli so nam zvonove, pa vlivajo nove, a naših padlih očetov ne bo več nazaj. V šoli je vse po starem. Posojujejo nam tudi knjige za čitanje. Jaz sem dobil knjigo »Tausend und eine Nacht«. Slovenskih knjig ne dajejo. Mislim, da jih nimajo. Vsaka knjiga ima spredaj nalepljen listek z besedami v nemškem jeziku: »Ne dajajte otrokom nič

opojnih pijač (žganja, vina in piva)! Otroci trpe na telesnem in duševnem razvoju pod vplivom teh pijač in se navadijo pogubnega pijančevanja! — V šoli se učimo vse samo nemško. Želim Vam in vsem bralcem »Zvončka« srečno novo leto!

Valentin Kapus,

učenec III. razreda, Bilčovs v Rožu, Koško.

Odgovor:

Ljubi Valentin!

Jaz pa misl'm, da Ti ni še treba obupati zaradi očeta. Saj so znani slučaji, da se vračajo ujetniki iz Rusije po 7, 8 letih. Toliko večje bo tudi Tvoje veselje, ako se uresniči moja blaga slutnja. Sprejmi moje iskrene pozdrave!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Oprostite, da se tudi jaz oglašam. Pisati Vam hočem danes nekaj vrstic. Učenka sem V. razreda pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža in bom v jeseni stara 11 let. Rada hodim v šolo. Moj bratec Dragec in jaz sva prijatelja »Zvončka«.

Vaš »Zvonček« nama jako ugaja, ker ima lepe povesti in pesmi. Posebno rada čitava Vaš kotiček.

V 1. in 2. številki nama ugaja pravljica o »Dvonožcu«.

Stanujem pri Sv. Miklavžu, kjer sta atek in mamika učitelja. Ta kraj je med samimi vinogradi. Pri nas raste mnogo vina, posebno v Jeruzalemu. Od tukaj je lep razgled po naših lepih vinorodnih goricah. Ne daleč od Jeruzalema je dom pesnika Stanka Vraza.

Prosim, natisnite tudi moje pismo v kotičku!

Z odličnim spoštovanjem

Danica Pinteričeva.

Odgovor:

Ljuba Danica!

Z veseljem prijavljam Tvoje pismo v kotičku, ker ga smatram za prijazno pozdravilo od Sv. Miklavža! O slavnem našem pesniku Stanku Vrazu je »Zvonček« že pisal. Ali veš, kdaj in kje?

Ob sklepu XXIII. letnika.

Z današnjo številko, ki zaključuje XXIII. letnik našega lista, se poslavljamo od Kekca in se radujemo z njim vred srečne usode ljube Mojce. Bog povrni pogumnemu Kekcu vso veliko dobroto, ki jo je storil ubogi deklici, a presrečno zahvalo moramo izreči pisatelju Vandotu, ki nas je vse letošnje leto tako lepo zabaval s svojo prelepo planinsko pripovedko! Slovo od Kekca in njegovih doživljajev pa ne bo trajno. Pisatelj Vandot nas obvešča, da že pripravlja tretji del svoje planinske pripovedke, ki nam ga da na razpolago za XXV. letnik (l. 1924.).

Za prihodnji letnik nam je poslal glavno povest čislani naš sotrudenik Ivo Trošt. Napisal je pripovedko izpod Krima »Ratko Lipovec«, ki brez dvoma zbudi veliko zanimanja v širokem krogu našega čitateljstva. — Učiteljski ravnatelj Matija Pirc je na izviren način opisal naš jugoslovenski Maribor. Spis, ki bo opremljen z mnogimi slikami, priobčimo v prvih treh številkah. Josip Vandot nam je poslal prvo knjigo svoje zbirke »Ko je bil ded še mlad...« Tu je povetil v lepo celoto petero pogavij, ki jih porabimo po možnosti že prihodnje leto.

Vrhufega imamo že pripravljenega obilo raznovrstnega gradiva: pesmi, povesti, poučnih spisov, podob, gledaliških iger, zastavic, ugank itd. Gospod Doropoljski je še premnogim kotičkarjem dolžan odgovorov. Njegov kotiček je kakor kletka, ki ga ovira s svojo tesnobo, da ne more vsakemu takoj ustreči. Kotičkarji se hudujejo, ker morajo dolgo čakati na odgovore. A gospod Doropoljski odgovarja, kakor mu dohajajo pisma. Mogoče pa je, da nekatera pisma morda zaradi netočnega naslova ne pridejo v njegove roke; zato tudi ni odgovora nanje.

Iz vsega navedenega naši stari in novi naročniki lahko spoznajo, da jih tudi v prihodnjem letu čaka dosti čistega veselja. Saj stremimo vedno za edinim smotrom, da dvignemo svoj list do stopnje in višine, kjer bo lahko vsestransko služil svoji nalogi, ki smo mu je postavili že ob njegovi ustanovitvi.

Uredništvo in upravnništvo.

UČITELJSKA TISKARNA IN KNJIGARNA

v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Telefon šte. 312.

Poštnohranilnični račun št. 10.761.

„Učiteljska tiskarna“ je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni in večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Šolski zvezki lastnega izdelka.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je „Učiteljska tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije z ličnim in razločnim tiskom.

Cene zmerne!

Podružnica v Simon Gregorčičevi ulici.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Kupujte

MLADINSKE SPISE,

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Naročila sprejema

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani,

Frančiškanska ulica in Simon Gregorčičeva ulica.

„Zvonček“, XIX. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 25 D.

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 25 D.

„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 25 D.

„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 15 D, v navadni vezbi 30 D.

::: Nenavedenih letnikov ni več v zalogi. :::

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

V zalogi Društva za zgradbo Uči-
teljskega konvikta sta ravnokar
izšli z dvoglasnim stavkom in s
spremljevanjem harmonija d v e
n a r o d n i h i m n i: „Bože

pravde . . .“ in „Lepa naša do-
movina“. Cena komadu 50 p, po
pošti 1 Din. — Naročila sprejema
Knjigarna Učiteljske tiskarne,
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.